

Ringverslag weidevogels 2023 Westwouderpolder & Krommenieër-Woudpolder

Door: Kees de Jager, Fred Cottaar; november 2023

Kievit RTY4 in de Westwouderpolder (©Kees de Jager)

© Ringgroep Westwouderpolder.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de auteurs.

Achtergrond

Het ringen in de Westwouderpolder is in 2011 begonnen in het kader van het door Vogelbescherming Nederland geleide project om jongen overleving van grutto's te bepalen. Later is dit overgegaan in het kleurringen van zowel adulte als juveniele grutto's als onderdeel van het grutto-onderzoek van de rijksuniversiteit Groningen (de RUG) en werd het een RAS-project (Recapture Adults for Survival).

Ook werd het aantal soorten dat geringd werd uitgebreid. Eerst met scholeksters (2014) in het kader van een landelijk onderzoek naar de achteruitgang van deze soort en in 2016 met de Kievit (eigen RAS-project n.a.v. het jaar van de Kievit).

Vanaf 2019 zijn we – mede door enthousiaste weidevogelbeschermers – ook begonnen met ringen in delen van de Krommenieër Woudpolder (ten noorden en westen van de Woudpolderweg).

Naast het ringwerk wordt in de Westwouderpolder ook aan (nest)bescherming van weidevogels gedaan. In samenwerking met Kees en Dick Hos worden percelen waarop zij activiteit willen uitvoeren (bijvoorbeeld weiden of maaien), afgezocht op nesten en worden deze gemarkeerd dan wel van nestbeschermers voorzien. Aan het eind van het broedseizoen worden ook percelen met (veel) jongen geïdentificeerd, zodat maaien op deze percelen uitgesteld kan worden.

Samenvatting 2023

Na een zeer slecht seizoen 2022 kunnen we in 2023 gelukkig spreken van een goed jaar voor de weidevogels. Van alle soorten die we ringen konden we een mooi aantal bijna vlieg-vlugge jongen ringen. Ook de algemene indruk – op basis van o.a. waarnemingen van alarmerende vogels tot ver in het seizoen – was dit jaar overwegend positief.

In beide polders zijn dit jaar een aantal nesten gevolgd met camera's om een eventuele predator vast te leggen. Deze nestcamera's hebben geen predatie vast kunnen leggen. Bij één gepredeerd nest in de Westwouderpolder bleek de camera helaas niet te functioneren, de andere gevolgde nesten zijn allemaal uitgekomen. Bij één nest werd wel de aanwezigheid van bruine rat vastgelegd. Deze kwam een nacht na het uitkomen van een scholeksternest langs. Of de rat mogelijk een laatste ei heeft meegenomen of alle eieren uitgekomen zijn viel helaas niet van camerabeeld af te leiden.

Zowel voor als na de nestperiode, zijn de camera's in de Westwouderpolder ook ingezet om te kijken wat voor (roof)dieren er voorkomen in deze polder. Dit leverde – naast veel beelden van hazen en ganzen - een aantal beelden van bruine rat, (huis)kat en hermelijn op; de (gevreesde) vos bleek niet aanwezig te zijn.

Bruine rat in de Westwouderpolder

Westwouderpolder 2023

De Westwouderpolder wordt gedurende het seizoen – als het weer het toelaat - één keer per week (meestal op zaterdag) bezocht voor nestbescherming en ringen. Daarnaast wordt afhankelijk van beschikbare tijd nog losse bezoeken gedaan voor het in kaart brengen van de nesten en het aflezen van geringde vogels. Tijdens deze losse bezoeken worden de voor publiek afgesloten delen niet bezocht. De waarnemingen zijn vanaf de dijk rondom de polder.

Dit jaar zijn in januari al een aantal weken delen van het gebied gemonitord met camera's, nadat mogelijke sporen van een vos waren gezien. De sporen in het riet bleken gelukkig door ganzen getrokken te zijn; de vos werd niet op de camera betrapt.

De eerste Kievit nesten konden bij een bezoek op 26 maart – vanaf afstand – vastgesteld worden. Vanaf 8 april zijn we begonnen met de wekelijkse bezoeken voor nestbescherming en ringen. Het seizoen eindigde met een laatste bezoek op 17 juni, waarbij de activiteit van de weidevogels tot bijna nul gedaald was.

In totaal hebben we 24 nesten beschermd, met camera en/of nestbeschermer. Hiervan zijn er 6 gepredeerd, de overige nesten zijn succesvol uitgekomen.

Grutto G3CWGC op wacht in de Westwouderpolder (©Kees de Jager)

Grutto

Het aantal territoria/broedpaar grutto in de Westwouderpolder blijft de afgelopen jaren redelijk stabiel, zo net onder de 200¹. Doordat het gras – vanwege de weidevogels – laat gemaaid wordt, is het altijd lastig voor ons om vast te stellen hoeveel jongen er echt groot worden. De indruk van dit seizoen zijn echter redelijk goed te noemen.

Vanaf half mei tot ons laatste bezoek op 17 juni werden alarmerende vogels met vermoedelijk jongen vastgesteld. Waarbij diverse jongen ook gezien zijn. In totaal hebben we 2 adulten en 5 jonge vogels – in leeftijd variërend tussen 14 en 20 dagen – kunnen kleurringen.

Kievit

De Kievit lijkt een gemiddeld jaar te hebben gehad. Opvallend was het dat er rond de boerderij nauwelijks kievit tot broeden kwamen, terwijl dit de voorgaande jaren altijd wel het geval was. Over de oorzaak kunnen we alleen maar gissen, maar mogelijk dat de hoge predatie van vorig jaar op deze percelen een rol heeft gespeeld.

In totaal konden we 1 adult en 8 juveniele vogels van kleurringen voorzien.

Scholekster

Na het dramatische seizoen van vorig jaar, waarbij slechts 1 vlieg-vlug jong is gezien, heeft de scholekster dit jaar weer een redelijk goed seizoen achter de rug. Naast de geringde juveniele vogels (11 in totaal) werden op diverse plekken (bijna) vlieg-vlugge jongen gezien.

Na een mislukt (vermoedelijk gepredeerd) eerste nest heeft het gekleurd paar LB-YCRT en BLR-YNCA weer een nest gemaakt midden op het pad in het reservaat. Dit was bijna dezelfde locatie als waar we een van deze vogels in 2017 hebben gevangen. Dit nest is – in overleg met ons - door Kees Hos verplaatst naar een locatie direct naast het pad om overrijden te voorkomen. Een week later is het door ons van een nestbeschermer voorzien en bij een laatste controle bleek dat het was uitgekomen (schilfers in het nest). De jongen hebben we echter niet gezien en de ouders alarmeerden ook niet, wat er op duidt dat de jongen vlak na het uitkomen gepredeerd moeten zijn.

Naast de 11 juveniele vogels hebben we ook nog 3 adulten van kleurringen voorzien en bleek een gevangen vogel al geringd te zijn zonder dat we wisten dat deze op het betreffende nest broedde.

¹ Op basis van ronde broedvogeltelling in april van zowel 2021 als 2023.

Woudpolder

Bezoeken aan de Woudpolder worden vooral door Kees uitgevoerd en vinden meestal door de weeks in de (vroeg)e avonden plaats. Tijdens deze bezoeken wordt vanaf de openbare weg naar jongen – vooral grutto en kievit - die geringd kunnen worden gezocht en het land alleen betreden als deze worden gezien. Hierbij wordt ervoor gezorgd dat percelen niet diverse dagen achter elkaar worden betreden om (te veel) verstoring te voorkomen.

Omdat scholekster redelijk trouw blijven aan “hun” weiland en door de weidevogelbescherming goed bekend is wanneer ze uit het ei gekropen zijn, worden deze als ze rond de 21 dagen zijn gericht gevangen en geringd.

Dit jaar is in de Woudpolder extra aandacht besteed aan de scholeksters die op broedvlotjes boven het water broeden. Dit in het kader van het jaar van de scholekster en het daaraan verbonden onderzoek naar zowel nestsucces als vliegvlug worden van de jongen.

Diverse vlotjes zijn met een camera gemonitord en bij allemaal konden we uitkomst succes noteren. Opvallend was wel dat er bij diverse nesten een ei bleef liggen dat vermoedelijk niet bevrucht is geweest.

Camerabeeld van Scholekster op nestvlotje P13 met jongen op het vlotje en de eerste die ervan afgesprongen is eronder.

Grutto

In de Woudpolder broeden de meeste grutto's buiten de percelen waar wij ringen en zijn de aantallen lager dan in de Westwouderpolder. De indruk is dat de grutto's ook de Woudpolder een redelijk normaal (tot goed) broedseizoen achter de rug hebben. We hebben meerdere jongen zien lopen. De meeste helaas op te grote afstand of in het hoge gras wat te veel schuilmogelijkheden biedt om een vangpoging te wagen. Twee bijna vlieg-vlugge jongen (tussen 22 en 26 dagen oud) liepen iets verder uit de dekking en konden worden gevangen en geringd.

Kievit

Al werden de eerste nesten van kievit vrij snel gepredeerd, we kunnen – op basis van het aantal geringde juveniele vogels – toch van een goed jaar spreken. In totaal konden 13 juvenielen gevangen worden en na meten/wegen weer met kleurringen om losgelaten worden.

Scholekster

Voor de scholekster gaat 2023 de boeken in als een normaal jaar met 17 juveniele vogels die we hebben kunnen ringen (en een aantal die we te laat zagen en al bleken te kunnen vliegen).

Bijzonder was een paar dat 3 broedpogingen heeft ondernomen². Het eerste nest was hiervan het meest opvallend omdat dit het eerste nest in Noord-Holland zou zijn. Bij controle bleek het paar echter op een Kievit ei te broeden; waarschijnlijk had het een daar net startende kievit van het nest verdreven. Bij een volgende controle bleken er – nu wel scholekster – eieren bijgelegd te zijn.

Dit eerste nest ging vlak voordat het moest uitkomen verloren. Ondanks het plaatsen van een camera door de agrarische natuurvereniging bleef de predator helaas onbekend. Een tweede nest ging al enkele dagen na de eerste ei-leg verloren. Het paar liet zich echter niet tegenhouden en begon een derde nest, wat nu wel uitkwam met tenminste 2 jongen. Beide hebben het echter niet gered en verdwenen na ongeveer een week.

² Omdat het een ongeringd paar betreft is het niet geheel zeker, maar gezien nabijheid van de verschillende nestlocaties zeer aannemelijk.

Terugmeldingen

Onderstaand worden per soort waar we onderzoek naar doen een aantal leuke/bijzondere aflezingen van het afgelopen jaar gepresenteerd.

Grutto

G3CWGP en **G3CWPW** beide als broedvogel geringd in de Westwouderpolder, lijken deze te hebben verlaten G3CWGP werd dit jaar afgelezen in Balk (Friesland) en G3CWPW in Portugal. **G3CWPW** is sinds 2019 niet meer in het broedgebied teruggezien en **G3CWGP** sinds 2022, terwijl ze daar enkele jaren gebroed hebben.

G3CWGW werd in 2019 als jong geringd in de Westwouderpolder en dit jaar voor het eerst afgelezen in Portugal (Vila Franca de Xira, Giganta ricefields) door een lokale (grutto) onderzoeker.

G3GWCG werd in 2022 geringd als een jong van +/- 21 dagen oud en is in maart 2023 gezien in Saint-Nazaire, Frankrijk.

G3GWCW als jong in 2022 geringd en in maart 2023 gezien in Hongarije!! Dit duidt op een afwijkende trekroute, waarbij de vogel veel meer oostelijk dan "normaal" naar het noorden lijkt te trekken. Nadien ontbreken helaas vervolgwarnemingen, dus we weten niet waar de vogel heen is getrokken.

G3GWPW een jong uit 2021, geringd in de Woudpolder en voor het eerst terug in de streek bij de inundatie van de Uitgeesterbroekpolder in maart 2023. Nadien niet meer afgelezen, maar mogelijk broedvogel in een van de omliggende polders?

G3WWGG ook een jong uit 2021, geringd in de Woudpolder. Dit jaar in mei afgelezen in een van de polders nabij De Rijp. Mogelijk broedvogel in dat gebied?

Kievit

Het aantal meldingen van geringde Kieviten blijft aan de lage kant. Dit wordt bijna zeker deels veroorzaakt doordat Kieviten buiten het broedseizoen vaak lastig af te lezen zijn. Veelal zitten ze in grote groepen en zijn de poten nauwelijks te zien in het gras. Daarnaast zullen er niet veel aflezers zijn die groepen Kieviten scannen op ringen. De meeste aflezingen in het bestand zijn dan ook van ons zelf.

Vermeldenswaardig zijn de volgende meldingen:

RRYO als jong geringd op 21 juni 2023 in de Woudpolder en in oktober door Kees afgelezen bij de waterberging Heemskerk. Als bonus (of beloning?) ontdekte Kees hierbij ook een Grote Grijs Snip, een zeldzaamheid voor Nederland.

Kievit RRYO (© Kees de Jager)

RTY2 als jong in 2021 geringd op de Woude en in september 2023 afgelezen bij de waterberging Heemskerk. Dit lijkt hiermee een nieuwe stek te worden om door ons geringde Kievieten af te lezen.

RPY2 als jong geringd in 2021 in de Woudpolder en hier nu voor het 2^e achtereenvolgende jaar broedend (succes onbekend).

Scholekster

Door wat organisatorische problemen bij de centrale verwerking van de ringgegevens van dit jaar, zijn waarnemingen van dit jaar geringde vogels (met uitzondering van eigen aflezingsen) nog niet meegenomen.

BLP-GAYH een jong uit 2022 die lijkt op te groeien op het wad bij De Cocksdorp (Texel) gezien de diverse meldingen vanaf augustus 2022 t/m oktober 2023.

BLP-GAYC is na het uitvliegen in 2022 in het najaar tweemaal gezien aan de Noordzeekust ter hoogte van Petten (NH), maar in januari en april van 2023 gemeld vanuit Zeeland, kennelijk heeft de vogel toch een iets zuidelijkere plek gevonden om op te groeien.

BLB-W8G9 een jong uit 2020 lijkt ook op te groeien in het Noord-Hollandse deel van de Waddenzee. Na eerste meldingen vanaf 2021 op het wad bij Wieringen, werd de vogel oktober 2023 diverse keren afgelezen op het Wad bij Texel.

BLB-O8RT een jong geringd op 2 juni 2023 in de Woudpolder werd door Kees op 23 juli afgelezen bij Den Oever. Zijn/haar broer/zus **BLB-O8RU** werd door Fred afgelezen op het strand van Velsen-Noord. Deze vogel had tijdens ringen een vreemd plekje/wondje in de nek en had duidelijk een groeiachterstand op zijn/haar broer/zus, maar heeft het dus toch gered.

BLB-O8RU met plekje in de nek (©Kees de Jager)

BLB-O8RU op het strand bij Velsen-Noord (© Fred Cottaar)

Vlak voor afronden van dit verslag kwam er via Fred nog een melding binnen van **BLB-O8RL**. Deze vogel werd geringd op De Woude in mei 2023 als een jong van 3-4 weken en werd op 14 november afgelezen op het strand bij IJmuiden.

Dankwoord

Onze dank gaat uit naar boeren in ons werkgebied voor de toestemming hun land te betreden om onze activiteiten uit te voeren.